

ECONOMISCHE VOORUITZICHTEN 2003

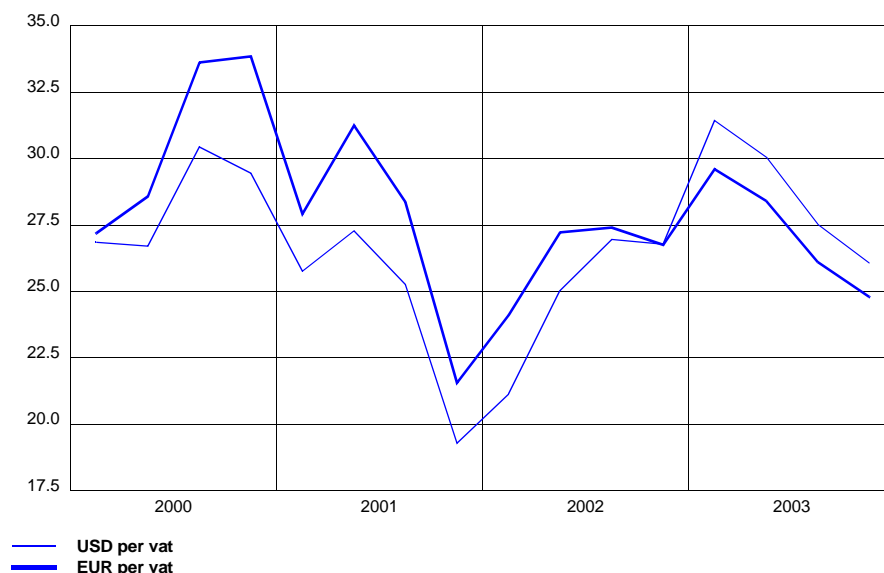
Veelbelovend herstel wereldeconomie in eerste helft van 2002 werd niet bevestigd in het tweede halfjaar

In het eerste halfjaar van 2002 leek de wereldeconomie te herstellen van de scherpe terugval die in de loop van 2001 opgetreden was; dit krachtig ingezette herstel werd tijdens de tweede helft van 2002 echter niet bevestigd. Zowel in de VS als in het eurogebied werd het al snel duidelijk dat de steile klim van de jaar-op-jaargroeivoeten van de industriële productie tijdens de tweede helft van 2002 niet zou volgehouden worden. Vanaf de zomer van vorig jaar kelderden de aandelenmarkten opnieuw. Gaandeweg begon ook de aanslepende geopolitieke onzekerheid omtrent de toestand in het Midden-Oosten zijn tol te eisen. Het gevolg van dit alles was dat de conjuncturele heropleving die aanvankelijk een vrij technisch karakter had (verminderde afbouw van overtollige voorraden) en, voornamelijk in de VS, gestimuleerd werd door een bijzonder expansief monetair en begrotingsbeleid, niet geleid heeft tot een blijvende verbetering van de vraagvooruitzichten en een toename van de investeringen. Terwijl de arbeidsmarkt in het eurogebied lange tijd standgehouden had, mondde het aanmodderen van de internationale conjunctuur tijdens de tweede helft van vorig jaar uiteindelijk toch uit in een daling van de werkgelegenheid.

Vooruitzichten wereldeconomie in 2003 behept met extreme onzekerheid

De oorlogsdreiging in het Midden-Oosten veroorzaakt momenteel hogere olieprijsen, dalende beurskoersen en een afwachtende houding van consumenten en investeerders. Gezien de moeilijk voorspelbare uitkomst van die conflictsituatie is de onzekerheidsmarge rond de economische vooruitzichten op internationaal vlak dan ook bijzonder groot.

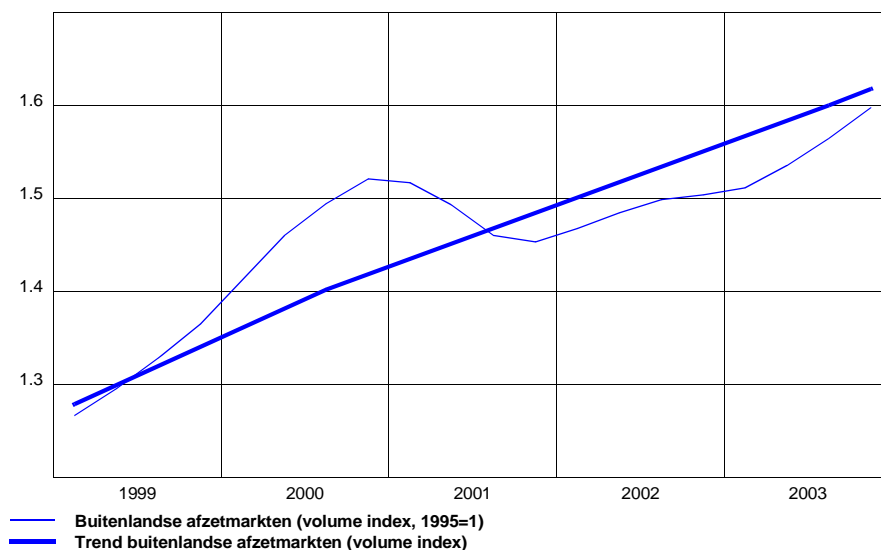
FIGUUR 1 - Brent-olieprijs

De vooruitzichten met betrekking tot de wisselkoersen, de rentevoeten en de olieprijsen in deze oefening zijn gebaseerd op de eind januari beschikbare noteringen op de termijnmarkten. De Brent olieprijs zou zich tijdens het volledige eerste halfjaar boven 30 dollar per vat handhaven om vervolgens te dalen tot 26 dollar in het laatste kwartaal. De dollar zou in de loop van het jaar wat terrein terugwinnen, maar zou in jaargemiddelde termen 11 % in waarde verliezen tegenover de euro, wat de olieprijsstijging uitgedrukt in euro dit jaar reduceert tot 3 %. De Europese geldmarktrente zou nog wat dalen.

Na de herneming tijdens het eerste halfjaar van 2002, zakte de groei van de wereldhandel opnieuw in elkaar in het laatste kwartaal van vorig jaar en voor het eerste kwartaal van dit jaar wordt op dit vlak geen verbetering verwacht. In het scenario dat voor deze oefening werd gekozen, en dat uitgaat van een spoedige (al dan niet diplomatieke) afhandeling van het conflict in het Midden-Oosten, keert de wereldhandel in de loop van de tweede helft van 2003 geleidelijk naar zijn langetermijntrend terug. Dat zou resulteren in een groei van onze buitenlandse afzetmarkten met 4,4 %, na een stijging met amper 0,5 % vorig jaar.

FIGUUR 2 - Buitenlandse afzetmarkten van België

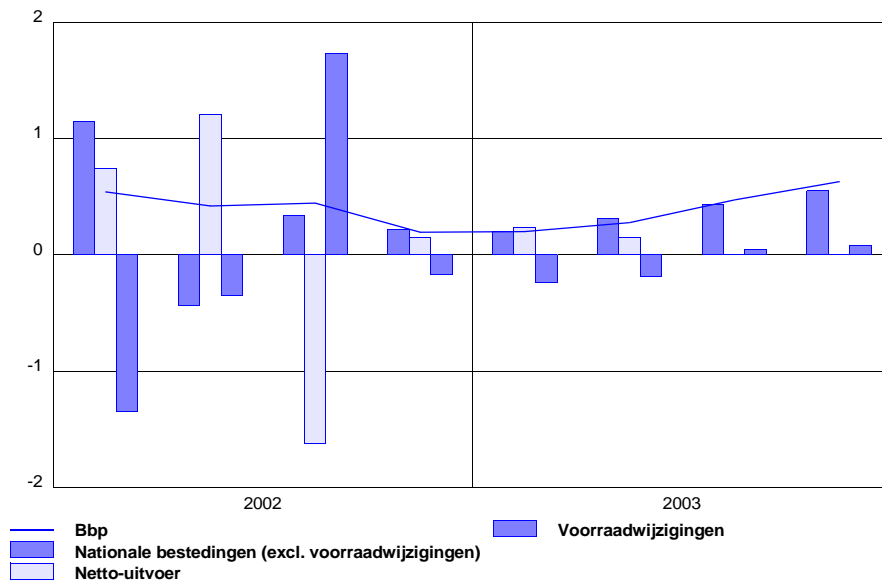
Bron: EC, CPB, vooruitzichten FPB

In context van aanmodderende internationale conjunctuur wordt herstel Belgische economie verdaagd tot tweede halfjaar 2003

Na de terugval van de internationale conjunctuur tijdens de tweede helft van vorig jaar, hoeft het weinig verwondering te wekken dat de eerste weken van dit jaar weinig rooskleurige economische indicatoren opleverden voor de Belgische economie. Illustratief was dat zowel het consumenten- als het ondernemersvertrouwen in januari voor de tweede maand op rij fors daalden en hun laagste peil van de afgelopen twaalf maanden bereikten.

In die context wordt voor de eerste twee kwartalen van dit jaar een positieve, maar zeer bescheiden groei van het bbp vooropgesteld (0,2 % kwartaal-op-kwartaalgroei in het eerste en 0,3 % in het tweede kwartaal). Pas tijdens het tweede halfjaar zou de groei van het bbp wat aantrekken (0,5 % tijdens het derde en 0,6 % tijdens het vierde kwartaal), wat de economische groei over het hele jaar genomen op een magere 1,3 % zou brengen.

FIGUUR 3 - Bbp tegen constante prijzen en bijdragen van de bestedingscomponenten
seizoengezuiverd en gecorrigeerd voor kalendereffecten, kwartaal-op-kwartaalgroeivoeten

Bron: INR, vooruitzichten FPB

Met een groei van 1 % zou de particuliere consumptie voor het derde jaar op rij een matige toename kennen. De consumptie zou dus geen gelijke tred houden met de stijging van de koopkracht van de gezinnen (1,6 %), die dit jaar in belangrijke mate gevoed wordt door de verlaging van de personenbelasting. De toename van de werkloosheidsgraad en de daling van de aandelenkoersen zetten de gezinnen er immers toe aan een groter deel van hun inkomen te sparen: de gezinsspaarquote zou toenemen van 15,6 % vorig jaar tot 16,1 % dit jaar. Die toename, die weegt op de economische groei, zou nog hoger uitvallen ingeval de spaarquote ook tijdens het tweede semester zou blijven stijgen.

Na een negatieve groei in 2002 (-3,6 %) zouden de bedrijfsinvesteringen in 2003, onder invloed van een herneming van de conjunctuur in het tweede halfjaar en een verbetering van de rendabiliteit, opnieuw een positieve, zij het beperkte, groei (1 %) laten optekenen. De onzekere vraagvooruitzichten en de beursmalaise staan evenwel een snelle herneming van de bedrijfsinvesteringen in de weg, zodat de investeringsquote (aandeel van de bedrijfsinvesteringen in het bbp) in 2003 stabiel zou blijven. De investeringen in woongebouwen zouden dit jaar weer aanknopen met een matige positieve groei (1,2 %, tegenover -2,9 % in 2002). De voorraadveranderingen zouden dit jaar een positieve bijdrage leveren tot de groei van het bbp als gevolg van een minder sterke afbouw van de voorraden.

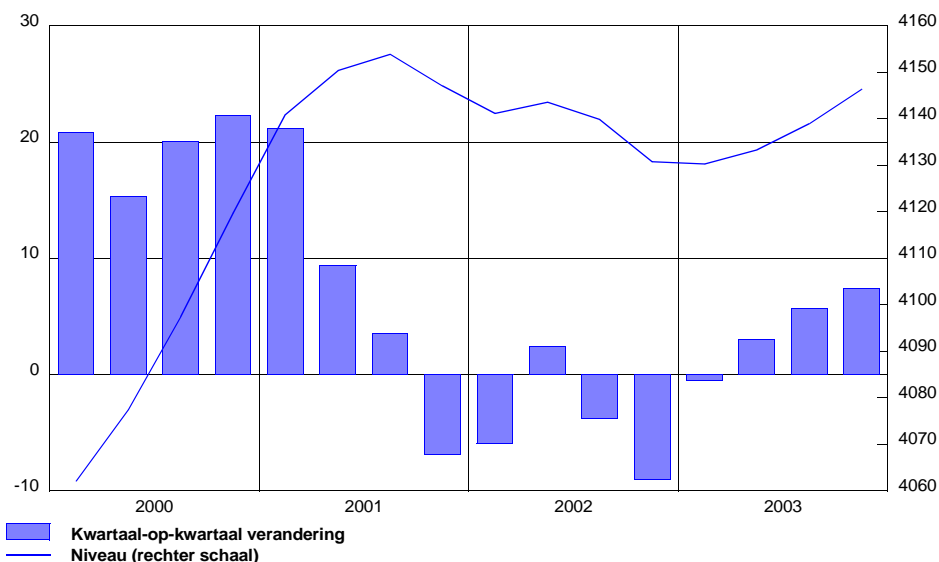
Op die manier zou de groei van de totale binnenlandse bestedingen (incl. voorraadwijzigingen) dit jaar aantrekken tot 1,4 %, na een groei met 0,4 % vorig jaar.

Gelet op een verlies van marktaandeel dat versterkt wordt door de competitiviteitsverslechtering als gevolg van de duurdere euro, zou de Belgische uitvoer in 2003 met 2,8 % toenemen. Rekening houdend met een groei van de invoer van 3 % zou de netto-uitvoer dit jaar geen bijdrage leveren tot de groei van het bbp.

Werkgelegenheidsgraad daalt voor tweede jaar op rij

Eind 2002 lag de binnenlandse werkgelegenheid 23 000 personen lager dan het hoogste peil dat vijf kwartalen eerder bereikt was. Pas vanaf het tweede kwartaal van dit jaar zou de werkgelegenheid opnieuw beginnen toenemen wat echter niet zou volstaan om in 2003 het jaargemiddelde niveau van vorig jaar te bereiken. De werkgelegenheidsgraad (verhouding tussen totale werkzame bevolking en bevolking op arbeidsleeftijd) zou voor het tweede jaar op rij terugvallen en terechtkomen op 61,6 %, wat 0,6 procentpunt lager is dan het vorige hoogtepunt van 2001.

FIGUUR 4 - Totale binnenlandse werkgelegenheid
In duizenden personen, seizoengezuiverd

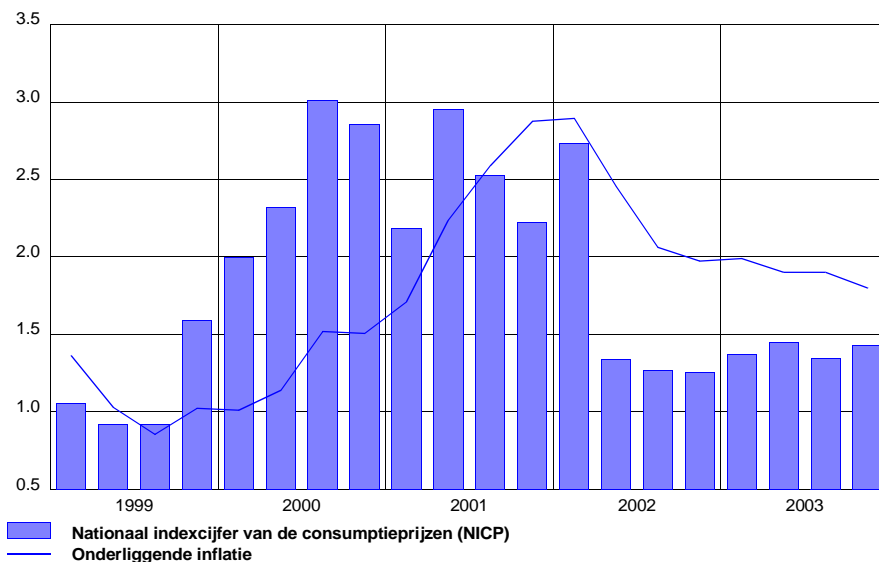
Bron: INR, vooruitzichten FPB

De beroepsbevolking (definitie FPB) zou in 2003 blijven aangroeien (met afgerond 32 000 personen) onder impuls van de stijgende participatiegraad van vrouwen, die dit jaar nog versterkt wordt door het verhogen van de pensioengerechtigde leeftijd voor vrouwen. Aldus zou de werkloosheid (definitie FPB) in absolute termen nog iets sterker toenemen dan vorig jaar (namelijk met 32 400 personen), wat de werkloosheidsgraad zou doen stijgen van 13,3 % vorig jaar naar 13,9 % dit jaar. De werkloosheidsgraad volgens de gestandaardiseerde Eurostat-definitie zou in 2003 oplopen tot 7,7 %, tegenover 7,3 % in 2002 en 6,7 % in 2001.

Consumptieprijsinflatie vrij stabiel rond 1,4 % in loop 2003

De inflatie zou in de loop van 2003 een vrij stabiel verloop kennen rond zijn jaargemiddeld cijfer (1,4 %). Enerzijds zou de onderliggende inflatie in de loop van het jaar afnemen, onder meer als gevolg van de appreciatie van de euro (goedkopere invoer) en een gematigd verloop van de loonkosten per product. Ook de prijzen van energieproducten zouden in de loop van het jaar de inflatie afremmen. Anderzijds dooft het effect van de afschaffing van het kijk- en luistergeld in Vlaanderen en Brussel geleidelijk uit vanaf april en zouden de prijzen van verse groenten en fruit (uitzonderlijk laag begin 2003) in de loop van het jaar een opwaartse impact hebben op de inflatie.

FIGUUR 5 - Consumptieprijzen en onderliggende inflatie
Jaar-op-jaar groeivoeten

Bron: FOD Economie, vooruitzichten FPB

De gezondheidsindex, die niet beïnvloed wordt door de accijnsverhoging op tabakswaaren die begin dit jaar doorgevoerd werd, zou met een jaargemiddelde groeivoet van 1,3 % iets minder toenemen dan het nationaal indexcijfer der consumptieprijzen. Overeenkomstig de maandvooruitzichten voor de gezondheidsindex zou de volgende overschrijding van de spilindex -die momenteel 111,64 bedraagt- plaatsvinden in juli 2003. Als gevolg daarvan zouden de sociale uitkeringen in augustus 2003 en de wedden van het overheidsperoneel in september 2003 met 2 % aangepast worden aan de toegenomen levensduurte.

Kerncijfers voor de Belgische economie

Wijzigingspercentages in volume - tenzij anders vermeld

	2000	2001	2002	2003
Consumptieve bestedingen van de particulieren	3.4	0.9	0.6	1.0
Consumptieve bestedingen van de overheid	2.3	2.2	1.5	1.5
Bruto vaste kapitaalvorming	4.1	0.5	-2.6	0.5
Totaal van de nationale bestedingen	3.6	0.5	0.4	1.4
Uitvoer van goederen en diensten	8.2	1.1	-1.0	2.8
Invoer van goederen en diensten	8.4	0.8	-1.5	3.0
Netto-uitvoer (bijdrage tot de groei van het bbp)	0.3	0.3	0.3	0.0
Bruto binnenlands product	3.7	0.8	0.7	1.3
Nationaal indexcijfer der consumptieprijzen	2.5	2.5	1.6	1.4
Gezondheidsindex	1.9	2.7	1.8	1.3
Reëel beschikbaar inkomen van de particulieren	2.7	0.5	1.5	1.6
Spaarquote van de particulieren (in % van het beschikbaar inkomen)	15.1	14.9	15.6	16.1
Binnenlandse werkgelegenheid (jaargemiddelde verandering, in duizend-tallen)	75.1	58.6	-9.0	-1.2
Werkloosheidsgraad (Eurostat standaard, jaargemiddelde)	6.9	6.7	7.3	7.7
Saldo lopende rekening (betalingbalans, in % van het bbp)	4.1	4.0	5.4	5.7
Wisselkoers van de euro in dollar (aantal dollars voor 100 euro)	92.2	89.5	94.3	105.6
Korte rente (interbancair tarief, 3 maand) (%)	4.4	4.2	3.3	2.5
Lange rente (OLO,10 jaar) (%)	5.6	5.1	5.0	4.3